

Boekverslag **Het bittere kruid** (Marga Minco)

Wanda Visser

© havovwo.nl (jan 2002)

Titel: Het bittere kruid
Auteur: Marga Minco
Uitgever: Bert Bakker
Plaats van uitgave: Amsterdam
Jaar van uitgave: 1957
Herdruk: 1990

Genre van het boek:

Oorlogsboek, het is ook een biografie.

Hoofdrolespeler:

Marga Minco zelf, toen ze nog een jong Joods meisje uit Breda was. Ze wil haar zin bijna altijd krijgen. Ze laat zich ook door niemand tegenhouden en kan ook niet zonder ouders leven. Ze is verder een erg rustig kind.

Plaats van het verhaal:

Eerst woont ze in Breda, daarna gaat Marga op eigen houtje naar Amsterdam naar haar ouders. Ze vlucht en komt bij een arm gezin terecht. Als ze het gezin niet meer tot last wil zijn, duikt ze onder bij een meisje dat in Heemstede woont. Na de bevrijding gaat ze naar haar oom in Zeist.

Tijd van het verhaal:

De tweede wereldoorlog, wanneer het aantal razzia's snel toeneemt.

Belangrijkst probleem:

Marga wil niet in de handen van de Duitsers vallen. Hiervoor moet ze een goed onderduikadres vinden.

Begin van het verhaal:

Marga en haar familie keren terug naar Breda. De Duitsers hadden de stad aangevallen, waardoor iedereen gevlucht was. Marga en haar vader gaan de stad in om te kijken of iedereen die ze kennen er nog is en dat is zo. Vlak na deze erge gebeurtenis wordt Marga ernstig ziek.

Afloop van het verhaal:

Na de oorlog gaat ze naar haar oom en tante in Zeist. Haar oom wacht haar op zonder dat hij wist dat ze zou komen. Haar oom is door de oorlog erg in de war geraakt. Als ze een paar weken later nog een keer komt, staat haar oom er niet. Haar tante zegt dat hij is overleden. Ze heeft nu niemand meer, denkt ze. Haar ouders, broer en zus zijn vermoord door de Duitsers.

Waar slaat de titel op?:

Het bittere kruid slaat op de kruiden die de Joden bij de Seidermaaltijd eten. Zij eten bittere kruiden met ongezuurd brood.

Samenvatting:

Marga is met haar familie twee dagen de stad uit gevlucht, omdat er gevechten waren uitgebroken tussen de Duitsers en Nederlanders. Als ze weer terugkomen in Breda wordt Marga in het ziekenhuis opgenomen. Ze heeft t.b.c.. Als ze weer beter is begint de ellende pas echt goed. Bettie, Dave, Lotte en zichzelf krijgen een brief van de Duitsers, dat ze zich moeten melden voor een werkkamp. Marga Dave krijgen een doktersattest dat ze ziek zijn. Lotte mag bij hen blijven om ze te verzorgen. Hun ouders moeten naar Amsterdam en Marga houdt het thuis niet meer uit. Ze pakt de trein en vlucht naar Amsterdam, naar haar ouders. Als de Duitsers in Amsterdam hun huis binnenvallen, slaat Marga in haar eentje op de vlucht. Na bij velen mensen te hebben overnacht, krijgt ze een onderduikadres waar ze de rest van de oorlog zal verblijven. Na de oorlog gaat ze naar haar oom en tante in Zeist.

Boekverslag **Het bittere kruid** (Marga Minco)

Wanda Visser

© havovwo.nl (jan 2002)

Mening:

Ik vond het wel een interessant boek, omdat er veel over de problemen van het onderduiken in voorkwam. Er werd ook verteld dat de Joden soms maar op een haartje na de gevangenschap bij de Duitsers wisten te voorkomen. Ook konden ze de Duitsers voor de gek houden. Zoals Dave deed. Hij moest zich laten keuren om in een werkkamp geplaatst te worden, maar hij had een heel vies drankje op waardoor hij erge buikkramp had en niks kon doen.